

Visszatért Szegedre az Amerikát is megjárt, kalandos sorsú arckép

Goitein Lici, a szegedi szépségkirálynő

ÚJ FESTMÉNNYEL GAZDAGODOTT A MÓRA FERENC MÚZEUM: AZ EGYKORI SZEGEDI SZÉPSÉGIKIRÁLYNŐ, GOITEIN FELICIA PORTRÉJA ADOMÁNYKÉNT ÉRKEZETT NEW YORKBÓL. A KÉP HÁNYATTATÁSAI DIÓHÉJBAN MEGMUTATJÁK A XX. SZÁZAD TÖRTÉNETÉT, A ZSIDÓÜLDÖZÉSTŐL AZ EMIGRÁCIÓIG.

Regényes sorsú olajfestmény érkezett a napokban Szegedre. A kép egy gyönyörű lányt ábrázol: „Goitein Felicia kisasszony képmása” 1930-ban készült a városi szépségverseny győzteséről – aki mégsem foglalta el méltó helyét a legszebbek között is első hölgynek járó trónuson...

Szabó Tamás, a Móra Ferenc Múzeum főrestaurátora mesélte el a kép, s – amint akkoriban ismerték – Lici kisasszony történetét. Felicia 1910-ben született Bécsben, szülei két esztendővel később költöztek Szegedre. Apja, Goitein Ármán ügyvédként vezetett, édesanyja, Zelma a gyerekeket nevelte. Ernő, Felicia bátyja a piarista gimnáziumba járt (kitűnő tanuló volt), s már diákkorában igen tehetséges zongoristának tartották. A leány, a család másik szeme fénye, iskolai után banktisztviselő lett, s tehetséges táncosként is ismertté vált.

Éppen huszadik évében járt, amikor elhunyt a városi szépségverse-

nyen. S bár a zsűritől ő kapta a legtöbb szavazatot, mégsem őt választották Szeged szépségkirálynőjévé. A hivatalos indoklás úgy szólt, hogy Felicia „már egy korábbi szépségversenyen is eredményesen szerepelt”. Megbízható források híján csak sejtethető, hogy Lici – 1930-at írtak akkor – zsidó származása miatt nem lehetett királynő a helyi szépségversenyen. A döntőbírák vigasztalul följajlották, hogy Feliciáról arcképet készít a Szegeden élő, s jó nevű festőként számon tartott Csejtei Joachim József. Az olajkép a Goitein család Zerge utcai otthonának falára került.

Lici szépségét az országos versenyen is elismerték: a budapesti döntőben első számú udvarhölgynek választották. Ezután számtalan bemutatóra hívták, később ő maga szervezett kulturális rendezvényeket. Növekvő népszerűségének köszönhetően támogatókra is talált: segítségükkel diplomát szerzett egy pesti táncintéző iskolában.

A gyönyörű zsidó lány fölfelé ívelő pályáját azonban kettétörtötte a történelem. A háború kezdetén Lici volt a Goitein családból az egyetlen, akinek sikerült elmenekülnie: 1939-ben Franciaországba utazott, s Párizsban férjhez ment Pierre Moserhez. Hazulról egyre aggasztóbb híreket kapott: itthon már összeomlott a család, készültek a deportálásra. Levélben kérdezték Licit, mi történjék az arcképpel – ám a bútorok és más családi értékek biztonságba helyezésére már nem maradt idő... A szülőket Auschwitzba hurcolták. Sohasem tértek vissza a haláltáborból. Ernő munkaszolgálatosként, az orosz fronton fagyott meg. Az üresen maradt lakásból

■ Lici idős korában is megőrizte szépségét

1944-ben mindent elvittek az itthon maradtak. Felicia férje is bevonult a francia hadseregbe, és súlyosan megsebesült. Sohasem épült föl teljesen: három évvel a háború után elhunyt.

A világegést követően a fiatal özvegy a párizsi amerikai nagykövetségen, majd Washingtonban, a Világbanknál dolgozott. Később a New Yorkban élő francia értelmiségi és művészársaság közkedvelt alakja lett. Támogatta a New York-i Filharmonikus Zenekart. Maga is művészi tehetségről tett tanúbizonyságot: kiállított festményeit, kerámiáit elismeréssel fogadta a közönség.

Felicia asszony először a hatvanas évek elején tért haza. Ekkor tudta meg, hogy fiatalkori arcképe, csodával határos módon, átvészelte az idők viharait: a zsidó temető őre lakásában vigyázott rá, évtizedeken át. Az özvegy a festményt csak úgy vihette magával Amerikába, hogy műkereskedői szakvéleménnyel igazolta: a kép értéktelen...

A szépségét idős korában is megőrző Felicia tavaly ősszel hunyt el New Yorkban. Arcképe most hazakerült a városba, amelynek falai közül Lici mozgalmas élete elindult.

NYILAS PÉTER

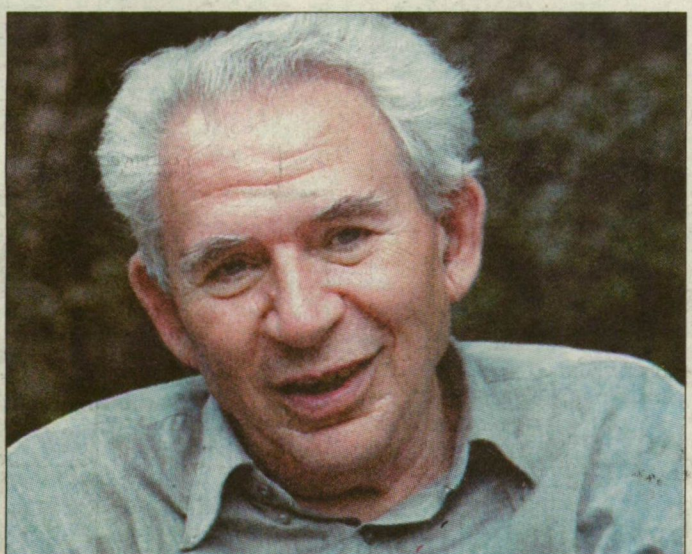
■ A portrét Vörös Gabriella múzeumigazgató és Szabó Tamás főrestaurátor vette gondjaiba. (Fotó: Gyenes Kálmán)

Sem a magyarok, sem a románok nem voltak őslakosok Erdélyben

A történetírás nem lehet politika

A Szegedi Tudományegyetem történészprofesszora, Kristó Gyula harminc éve foglalkozik Erdély múltjának kutatásával. Úgy véli, a magyar tudósok által írt történelmi munkák legtöbbször politikai indíttatásból születtek, és a román történetírás is évtizedek óta az ottani politika elvárásainak felel meg. – Romániában ma is egy 18. században kialakított, és azóta is folyamatosan élő dogma uralkodik, amely szerint a mai románok a rómaiak és a dákok összeolvadásából származott nép, és több mint kétezer év óta él az erdélyi medencében – magyarázta Kristó Gyula. Hozzátette: ezen a vélekedésen a rendszerváltás sem változtatott, és jelenleg is ugyanolyan nemzeti gőg és szupranacionalizmus érvényesül, amely a szocializmusban és annak előtte is jelen volt Romániában.

A professzor közelmúltban megjelent, A korai Erdély (895–1324) című kötetében helyre tesz néhány olyan tényt, amelyet román történészek félremagyaráztak. A munka – ahogyan Kristó Gyula fogalmazott – „talán először tesz kísérletet arra, hogy a teljes frott, az elérhető teljes régészeti forrásanyag és a teljes földrajzi névanyag alapján földolgozza a terület korai történetét”.

■ Kristó Gyula helyre teszi a tényeket. (Fotó: Schmidt Andrea)

Legújabb művében Kristó Gyula rámutat arra, hogy a románok nem lehettek Erdély őslakói, ők ugyanúgy betelepülők, mint a magyarok, a szászok, vagy a székelyek. – A több száz régi erdélyi földrajzi név és a régészeti emlékek elemzéséből sok új eredményre jutottam, például arra vonatkozóan, hogy a magyarok mikor és honnan jöttek be Erdélybe. A legkorábbi régészeti emlékek csak a Dobokavár–Koloszvár–Tordavár–Gyula-

laférvár vonaltól nyugatra lehettek fel. Ez is arra utal, hogy elődeink valamikor 970 után nyugat felől települtek be arra a területre, tehát a honfoglaláskor Erdélyt nem szállták meg a magyarok, mivel az a vidék nem kedvezett ősünk életmódjának. A magyar betelepülés nagyobb hulláma a 11. század végével kezdődött. Ezt helynévi vizsgálatokkal bizonyítani lehet – fejtette ki a professzor. Hozzátette: a ma Erdélyben lakó népek

közül a magyarok voltak az első megszállók, a szászok a 12. század közepén jelentek meg, utánuk, 1150 vagy 1200 körül jöttek a székelyek, akik főleg a Kárpát-medence legnyugatibbi területeiről érkeztek. Legutoljára bukkantak fel a románok, akikről az első adat 1207 tájáról származik. A források alapján az is világosan kiderül, hogy a románok kizárólag dél felől jöhettek Erdélybe.

Kristó Gyula határozottan elveti azt a román történészi szemléletet, amely egy adott kor viszonyaihoz köthetett, akikről az első évszázadokra, és ezáltal igyekeznek igazolni a népnek egy bizonyos területhez kötődő ősi gyökereit. A professzor úgy véli, a románok számára nagyon fájdalmas lesz a múlttal való szembenézés. A politika ugyanis évtizedek óta azzal áztatja őket, hogy Trianonnal a románság ősi jussát kapta vissza, azt a földet, ami mindig román föld volt. Jelenleg tárgyalások folynak a korai Erdély című munka román nyelvre fordításáról. – Nem hiszem, hogy a munkám hatására a román történetírás meg fog változni, de remélem, a könyvem által a románok legalább a másik oldal álláspontját is megismerik – mondta Kristó Gyula professzor.

HEGEDŰS SZABOLCS

Anti-Kristó

A magyarokkal szembeni ellenséges érzülettel, rosszindulattal és tudatos csúsztatással vádolja meg Kristó Gyula szegedi történészprofesszort, a magyar őstörténet és a középkor elismert kutatóját egy nemrég megjelent könyvében Hunnivári Zoltán. A saját személyét homályban tartó szerző Anti-Kristó címmel hazánkban megjelent könyve az argentinai Buenos Airesben kiadott munka hasonmása. Írója az általa marxistának titulált Kristó Gyula egy korábbi művét, a Magyar honfoglalás, honfoglaló magyarok című kötetét, és az abban megfogalmazott állításokat kívánja felülvizsgálni. Hunnivári Zoltán szerint a professzor ön-

ellentmondásokba keveredik, amikor a történelmi forrásokból következtetéseket von le, sőt dilettantizmussal vádolja meg Kristó Gyulát. Az Anti-Kristó személyeskedésektől sem mentes. Az előszóban ez áll: „Nagyívű szintézisei megalkotása kapcsán majd igyekeznünk visszahozni a földre! Önmagáról kitűnő véleményem van, igaz ezt közvetlenül közli velünk. Tudomásunk szerint még nem tetoválták a homlokára, hogy MTA TTI (Történettudományi Intézet – a szerk.), de sohasem lehet tudni, mikor következik be.”

A könyvet – elmondása szerint – mosolyogva elolvastó Kristó Gyula lapunknak azt mondta: a Hunnivári Zoltán által elfogadott hun-magyar rokonságra és a kettős honfoglalásra a magyar történelemben egyetlen adat sincs. Téves tehát az az elmélet, miszerint az Árpád vezér által a Kárpát-medencébe vezetett maroknyi nép a hunok leszármazottja volt, akik leigázták a már régóta itt élő magyarokat, és a két nép összeolvadásából alakult ki a mai magyarság. – Súlyos hibának tartom, ha a történelmet különböző célokra használják fel. Ez egy célra való: az igazság megkeresésére – hangsúlyozta Kristó Gyula.

H. SZ.

BODY SECRET

Tavaszi akció!

EGYES TERMÉKEINK

30–50%

ENGEDMÉNNYEL KAPHATÓK, EXTRA MÉRETBEN IS!

NÓNAPI MEGLEPETÉS!
Március 6., 7., 8-án
minden hölgyvásárlónk
ajándékot kap!

Triumph

HÓD-MEZŐGAZDA RT.

A Hód-Mezőgazda Rt. eladásra kínálja

CSALÁDI GAZDASÁGOK KIALAKÍTÁSÁRA KIVÁLÓAN ALKALMAS

székkutasi központi,

5,3 ha bekerített területű telephelyét, mely tartalmaz:
1-1 db 35, illetve 100 vagonos magtárat, gépjármű-műhelyt, üzemi konyhát ebédlővel, irodaépületet és munkásszállást, valamint

eddig építőtáboroként üzemeltetett

5 ha bekerített területű telephelyét, ebédlőt, konyhát, 3 db, egyenként 682 nm alapterületű, kétszintes munkásszálló épületet, nyári fürdőt, hidroforházat.

Mindkét telephely önálló artézi kúttal és transzformátor-állomással rendelkezik, a 47-es főútról aszfaltúton közelíthető meg.

Érdeklődni: Wolford Ferenc
6800 Hódmezővásárhely, Serhátzér u. 2. 20/9657-497

PHOENIX

Der PHOENIX-KONZERN produziert Kühl-, und Heizungsschläuche aus Gummi mit der modernsten Technologie in mehreren Werken der Welt.

Für unsere Tochtergesellschaft in Makó suchen wir für unsere Technische Arbeitsvorbereitung einen Mitarbeiter (in) mit den folgenden Voraussetzungen

- Gute Deutschkenntnisse
- Ambitionierte u. verantwortungsvolle Einstellung (Präzision)
- nicht älter als 30 Jahre
- eine technische Hoch- o. Mittelschulausbildung, mit Praxiskenntnissen in der Stahlver- und Bearbeitung, konstruktives Vorstellungsvermögen mit der Fähigkeit der eigenständigen Umsetzung
- Computerkenntnisse (Excel, Word, AutoCAD)
- Führerschein

Wir bieten Ihnen einen anspruchsvollen Aufgabenbereich auf dem Gebiet der Anlagentechnik u. der Werkzeugfertigung/Entwicklung, wo Sie die Möglichkeit bekommen, sich mit eigenständigen Projekten zu profilieren. Die ausführlichen Bewerbungsunterlagen in Deutsch und Ungarisch mit Foto, sowie die Zeugnis kopien schicken Sie bitte bis zum 14. 03. 2002. an folgende Anschrift:

Gumiművek PHOENIX Hungária Kft.
6900 Makó, Pf.: 82. Tel.: 62/511-764
E-mail: janosne.vancsik@phoenix-ag.com